

fredsblad

Nyheter från Fredskommittén i Vännernas samfund, kväkarna

Sommaren 2019

Välkommen!

Detta är Fredsbladets första nummer. Fredsbladet vill arbeta för att ge plats åt ett samtal kring ett av kväkarnas grundläggande vittnesbörd: fredsvittnesbördet.

Varifrån kommer kväkarnas hängivenhet för fred? Hur har kväkare arbetat genom snart 400 år för att levandegöra fredsvittnesbörden? Hur kan vi arbeta idag?

I de kommande numren vill vi berätta lite om vår kväkarhistoria. Vi tror att erfarenheter från tidigare kväkargenerationer kan hjälpa oss att bättre förstå vad fredsvittnesbördet kan innebära för oss – i den värld som är vår.

Framför allt kommer vi att försöka sprida kunskap om frågor som berör oss och vår tid. Vi vet att kunskap är förutsättningen för att kunna agera i en fråga. Vi arbetar gärna tillsammans med dig som är läsare! Så ställ frågor, dela tankar. Och kom med förslag! Berätta om fredsinitiativ i området där du bor!

UR KVÄKARHISTORIEN

Rufus Jones, de amerikanska kväkarnas "grand old man" skrev kväkarklassikern "*Kväkarnas Tro och Livsåskådning*". Boken gavs ut i Sverige 1943 och kan köpas via länken <http://www.kvakare.se/kopa-bocker/> eller lånas på kväkarbiblioteken i Stockholm och Göteborg. Så här skriver Jones om "upprinnelsen till kväkarnas fredsvittnesbörd" i kapitlet "Kväkare som fredsstiftare" (s. 114-115):

George Fox predikar för en grupp människor i USA 1671

Otvivelaktigt var hans [George Fox] ständiga studium av Nya testamentet det som framför allt ledde hans tankar i motsättning mot krig: Första gången detta kom till uttryck var i det berömda svar som Fox gav i Derbys fängelse, då man föreslog honom att bli befälhavare för en trupp i republikanernas armé. "Jag sade", berättar han, "att jag levde i kraft av det liv, som tar bort orsaken till alla krig. Jag hade kommit in i det fredsförbund som fanns före krig och strider" ... Det "fredsförbund", som han ingått i var nästan säkert i hans tanke andens liv... Han var foglig och varsam gentemot dem som tillhörde här eller flotta och likväl önskade bli "ljusets barn" och hans synes ha känt sig förvissade om att deras inre ledning till slut skulle föra dem till det "fredsförbund" som han hade funnit på sin väg... Kväkarna på Fox tid gjorde oerhört litet för att förklara och utveckla sin ställning i denna sak. Själv använder han ofta uttrycket: "Våra vapen äro andlig, icke köttsliga", vilket jag tror kan tagas som kärnan i kväkarnas hållning under den första generationen.

VÅR TID ÄR NU

Under augusti månad drar USA sig formellt ur INF-avtalet – ett avtal som innebar ett förbud mot utplacering av medeldistanskärnvapen i Europa. Ryssland följer hack i häl. Den 6 och 9 augusti är 74-årsdagarna av bombningarna av Hiroshima och Nagasaki. Kärnvapnen är en av vår planets ödesfrågor. En andra är klimatförändringar.

Låt oss i dag börja med att hedra minnet av de första kärnvapenoffren (som på japanska kallas "hibakusa", 被爆者) genom att låta ett barn tala. Barnet hette Michiko Ogin. Han var 10 år när atombomben släpptes över Nagasaki.

Den sjuka Takasi Nagai med ett barn.

Bild: nagaitakasi.nagasakipeace.jp

När han var 14 år berättade han sin historia för författaren Takasi Nagai som själv dog 1951 i sviter efter bomben. Michiko börjar:

För bilderna se:

<https://www.worldtribune.org/2017/08/drawings-atomic-bomb-survivors/>

”Det var en klar dag utan ett moln på himlen. Jag lekte mamma, pappa, barn med mina systrar på övervåningen. Mamma hade gått iväg till ett fält för att plocka äggplantor. Innan hon gick, sa hon till oss:

”Gör en brasa i lerugnen vid elva.”

Men vi hade så roligt att när klockan slog elva var det ingen av oss som ville avbryta leken. Vi var helt uppslukade av den. Av en ren tillfällighet tittade jag upp mot fönstret. Då syntes ett blixtrande ljus.

”Åh...”, sa jag och vinglade till. I nästa ögonblick låg jag fastklämd under huset och kunde inte röra mig. Ju mer jag vred mig för att försökte ta mig loss, desto mer ont gjorde det. Det fanns ingenting jag kunde göra, bara ligga stilla och hoppas att någon skulle komma till undsättning.

Då såg jag mina två systrar där ute. Jag blev så lättad och ropade:

”Hjälp mig! Hjälp mig!”

De hörde mina rop och kom genast och försökte få mig loss. Men gallret av bambuspjälor som förut stöttat jordväggen fanns mellan mig och dem. Hur de än drog och slet så kunde de inte avlägsna det.

Min äldsta syster försökte ingjuta mod i mig och sa med darrande röst
”Håll ut, håll ut! Mamma och pappa är snart tillbaka. Jag ska hämta hjälp.”

Jag kunde bara se en liten del av världen genom bambugallret. Jag fixerade min blick på det i väntan på mor och far. Efter en stund kom min äldsta syster tillbaka tillsammans med fem sjömän. Med deras hjälp räddades jag.

Väl ute slogs jag av förvåning. Dagen som varit så vacker hade blivit fruktansvärd, med svarta moln som vred sig och cirkulerade över himlen. Jag vacklade när jag försökte gå till skyddsrummet. Då hördes ett svagt gnyende under huset.

”Hjälp mig, någon!”

Det var min yngre bror. Min äldsta syster var den första som lade märke till honom. Hon skyndade dit, fick bort ett flertal takpannor och lyckades till slut dra ut honom.

Ett litet barn grät på motsatt håll. Det var min lillasyster, två år gammal, som satt fast under huset. Jag skyndade mig dit och fann henne storgråtande, med benen fastklämda under en tung bjälke.

Tillsammans med sjömännen försökte vi få bort den, men bjälken ville inte ge med sig.

Med smärtande, fastklämda ben grät och vred sig min lillasyster och sprattlade med armarna. Vad i hela världen skulle vi göra?

Sjömännen började ge upp.

”Vi kommer inte att klara det.”

Några grannar kom och bad sjömännen om hjälp, och de skyndade iväg för att försöka rädda andra människor, som begravts under ett störtat hus i närheten. Vi barn lämnades kvar ensamma.

Vad gjorde mamma på långt borta på fältet? Snälla, snälla kom snart hem igen. Varför kom inte pappa? Min lillasysters ben kunde när som helst slitas av... Jag var helt utom mig, och jag såg mig omkring med skräckslagen blick.

På avstånd såg jag någon rusa mot oss. Personen hade rufsigt hår. Det var en kvinna vars kropp var lilaröd. Hon ropade med hög röst.

Åh... det var mamma

“Mamma”, skrek vi rakt ut. Nu skulle allt bli bra, det visste vi.

Här och var började husen fatta eld. En av våra grannar kom som från ingenstans och tog i så mycket han förmådde för att få bort bjälken som låg över min systers ben. Men den gick inte att rubba, den låg fast som en klippa. Han drog en djup suck av besvikelse och sa med sorg i rösten:

”Jag är ledsen, men vi måste ge upp!” Han gick sin väg med nerböjt huvud.

En flamma slog upp helt nära. Mammans ansikte bleknade och blev askgrått.

Pappa hade ännu inte kommit tillbaka. Mamma tittade ner på min lillasyster. Två små ögon tittade tillbaka långt där nere. Mamma såg sig omkring, iakttog bjälkens position. Sedan kröp hon till en öppning under bjälken, placerade sin högra skuldra under den och bet hårt i underläppen.

”Ohhhhh...”

Hon uppbådade all sin kraft. Vi hörde ett knakande ljud, och bjälken lyfte lite. Min systers ben blev fria. Min äldsta syster drog snabbt ut henne. Mamma hoppade upp, tog lillasyster i sina armar och kramade henne hårt.

Efter en stund, när vi plötsligt insåg vad som hade hänt, började vi barn storgråta. Då sjönk mamma till marken.

Först nu blev jag medveten om hur mamma såg ut. Hon hade träffats av explosionsvågen ute på fältet. Nu stod hon här, nästan naken. Hennes jacka och byxor var brända och hade slitits i trasor. Håret hade blivit rödbrunt, och var torrt och trasat som efter en alltför stark permanent.

Hon hade brännskador över hela kroppen. Huden var röd och klibbig. Skinet på den högra skuldran, som lyft, bjälken var borta, köttet var blottat och mörkrött blod sipprade ut i en jämn ström. Mamma föll utmattad till marken. Då kom pappa, han försökte skynda fram till oss på raglande ben. Han hade blivit allvarligt bränd, han också. Mamma började känna smärta. Hon dog av sina skador den natten, efter en kamp mot plågorna. ”

Michicos berättelse återfinns i ett tunt litet häfte, *"Living Beneath the Atomic Cloud"*, utgivet 1949 av Nagasaki Appeal Committee. Där finns 10 barnberättelser som översattes av lärare i engelska från två skolor som legat ca 700m från ground zero. Torbjörn Söderquist har gjort översättningen till svenska.

FAKTA RUTOR

Bild: youtube.com

Se: <https://youtu.be/xLRSmzGRLUk>

Youtube videon

<https://youtu.be/xLRSmzGRLUk> illustrerar vad som händer när ett kärnvapen detonerar. Det gäller här de stora "strategiska bomberna". Men under kärnvapenmakternas pågående upprustning satsar man framför allt på "taktiska bomber" - lätthanterliga, nätta bomber, typ B61-12, som har mindre sprängkraft än de stora och kallas därför "low-yield bomber". Problemet med dessa "små bomber" är att de liknar vanliga missiler, varför "Fienden" kan missta en sådan för ett kärnvapen och handla därefter. Det finns ca 15 000 kärnvapen i världen. USA och Ryssland äger 95% av dessa.

Det här är en testmodell av B 61-12, en av de 180 moderna vätebomber som USA tänker placera ut i fem europeiska länder med början 2020. Tack vare ny teknik försäkras tillverkarna att B 61-12 är utomordentligt träffsäker. De menar att detta minskar skadorna på omgivningen och det radioaktiva nedfallet. Man kommer att kunna välja mellan 5-10-20-50 kilotons bomber. Hiroshimabomben var på 20 kiloton. Hur det gick med "omgivningen" där vet vi ju alla.

Bild: youtube.com.

Michail Gorbatsjov och Ronald Reagan skriver under Intermediate-Range Nuclear Forces avtalet – INF-avtalet, 1987. Det avtal som nu under augustimånad går i graven, då både USA och Ryssland frånträder det.

Bild:Wikimedia.com

Varför var INF-avtalet så viktigt?

"INF-avtalet, som undertecknades 1987 av Förenta staterna och Sovjetunionen, var ett unikt avtal under det kalla kriget, eftersom det krävde att de två länderna förstörde, och inte bara fastställde gränser för, sina markbaserade kärnbestyckade och konventionella ballistiska robotar och kryssningsrobotar med en räckvidd på 500–5 500 km, och förbjöd parterna att inneha, tillverka och flygtesta sådana robotar. I maj 1991 hade 2 692 robotar skrotats i enlighet med villkoren i avtalet. Därefter utfördes under tio års tid inspektioner på plats. Slutligen skrotades över 3 000 robotar med kärnstridsspetsar tack vare INF-avtalet."

"INF-avtalet bidrog till att begränsa den strategiska konkurrensen mellan Förenta staterna och Sovjetunionen, som sedermera blev Ryska federationen, samtidigt som det bidrog till att bygga upp och stärka stabiliteten under det kalla kriget. INF-avtalet har blivit till störst nytta för Europa och haft en grundläggande betydelse för upprätthållande av säkerheten i Europa i över trettio års tid. Avtalet fortsätter att utgöra en pelare för internationell fred och stabilitet, i synnerhet i den europeiska säkerhetsstrukturen."

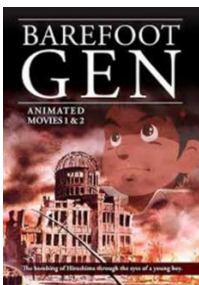
Citaten ovan är tagna från Europaparlamentets resolution om INF-avtalets framtid och konsekvenserna för Europeiska unionen (2019/2574(RSP)) från 13 februari 2019. Hela resolutionen kan läsas på http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/RC-8-2019-0128_SV.html.

Resolutionen vädjade alltså till båda stormakterna att inte frånträda avtalet utan istället sätta sig vid förhandlingsbordet och försöka lösa de problem som fanns. Så blev det inte. I stället har en ny kapprustningsera inletts. USA förbereder sig redan nu för att placera ut medeldistansrobotar runt om i Asien (SvD 7/8 2019: *Det skärpta säkerhetsläget*, kommentar av Jonas Gummesson).

VILL DU VETA MER?

Det finns 2 filmer om bombningarna av Hiroshima och Nagasaki som är värda att se. Den första heter "What Happened That Day". Den producerades av det japanska utrikesdepartementet i samband med 70-årsdagen av bombningarna. Den ingår i deras utbildningsprogram för nedrustning och icke-spridning. Filmen är på engelska och kan ses på denna länk: <https://unoda-video.s3-accelerate.amazonaws.com/what-happened-that-day.mp4>

Den andra filmen är tecknad. Den heter "Barefoot Gen".

Keiji Nakazawa var 6 år när atombomben föll över Hiroshima. Han överlevde men merparten av hans familj omkom. Som vuxen blev Keiji serietecknare. 1972 -73 gavs hans berömda seriebok om Hiroshima ut, Barefoot Gen. Boken blev sedan film. Här är hans berättelse om bombanfallet. Hela filmen om Barefoot Gen kan du se här: <https://www.youtube.com/watch?v=c8XT5kRIDrU>

Svenska läkare mot kärnvapen har ett ypperligt utbildningsmaterial: *Lär om kärnvapen* som kan hittas på <https://slmk.org>.

FN-förbundet bedriver en kampanj mot kärnvapen. Den heter " *Vi säger nej till kärnvapen*". På följande länk kan du läsa om kampanjen samt ta del av det lärorika utbildningsmaterialet om kärnvapen som ingår: <https://fn.se/vi-gor/fred-sakerhet-nedrustning/karnvapen/> <https://fn.se/vi-gor/fred-sakerhet-nedrustning/karnvapen/>

PÅ GÅNG

Namninsamlingen "Skriv under för att stoppa kärnvapen":
<https://nejtillkarnvapen.nu/>

Nästa numer av Fredsbladet kommer att ägnas åt FN:s konvention för ett förbud mot kärnvapen. I juli månad beslutade regeringen att inte underteckna den. Vad handlar det om - egentligen?

Fredsbladet distribueras digitalt men på begäran kan man få det i brevlådan. Ta kontakt med redaktionen via epost: fredsbladet@kvakare.se

Skicka gärna Fredsbladet vidare till vänner och bekanta! Vi skickar sedan direkt till de intresserade om de lämnar sin epostadress till redaktionen.

Fredsbladet välkomnar synpunkter, förslag och tips om aktuella fredsaktioner. Du når oss här:

fredsbladet@kvakare.se

Om du inte vill ha fredsbladet i fortsättningen, var god och meddela oss på epost adressen ovan.